

Тема. Шолом-Алейхем «Тев'є-молочар». Образна система твору. Філософські проблеми.

Мета. Проаналізувати з учнями образну систему повісті, скласти характеристику Тев'є, простежити взаємини героя з оточенням, виявити мотиви його вчинків; розвивати навички аналізу образної системи художнього твору, критичне мислення; прищеплювати високі моральні якості, повагу до традицій інших народів.

Перебіг уроку

1. Оголошення теми та визначення мети уроку разом з учнями.

2. Перевірка домашнього завдання.

3. Актуалізація знань

* Бесіда:

- Твір «Тев'є-молочар» - за жанром це ....

- З скількох новел складається твір?

* Встановіть послідовність новели за посиланням: <https://learningapps.org/25019416>

4. Робота над темою уроку. Роман “Тев'є-молочник” - характеристика героїв.

4.1. Характеристика образу Тев'є молочника

Тев'є-молочник один із найяскравіших образів однойменного твору. Він був одним із найулюбленіших героїв і самого автора. У Тев'є уособлено образ усього єврейського народу, який, попри всі злигодні, що випали на його долю, не пригнічений почуттям приреченості, а сповнений оптимізму та життєвих сил.

Тев'є — батько п'ятьох дівчат. Історія кожної з дорослих дочок — це ще одна грань життя всього єврейського народу, яку автор розкриває із великою майстерністю.

Тев'є — напрочуд цілісна особистість. Він простакуватий і шляхетний, розуміє людей і тонко відчуває красу природи, завжди поводить себе гідно і ніколи не грішить проти совісті. Тев'є звик «у поті чола свого» добувати хліб, і саме труд зміцнив його дух, допоміг не схилитися перед труднощами, кривдами, злигоднями. Гумор Тев'є — це вираження народного оптимізму, свідчення життєздатності єврейського народу. Тев'є працьовитий, комунікабельний, глибоко віруюча людина, любить з будь-якого приводу цитувати Святе Письмо, філософ, має почуття гумору, мудрий, вміє прощати, щиро вболіває за долю своїх дітей. Герой дещо консервативний, дотримується традицій минувшини, коли батьки вирішували долю дорослих доньок; не розуміє, як це молоді самі дійшли згоди

Риси характеру: чесний, порядний, мудрий, гуманіст, кмітливий і хитрий (не хоче засмучувати дружину, тому придумує сон про те, що предки самі назвали нареченого для Цейтл), практичний, хазяйновитий, підприємливий, заощадливий, вміє зібрати гроші по копійці, щедрий, довірливий, оптимістично сприймає усі незгоди, з почуттям гумору, незламний, цінує кожну мить життя, вірить в Бога, філософ, люблячий батко, чоловік, дідусь.

Цитатна характеристика Тев'є. «Що таке єврей і неєврей?.. І чому Господь бог створив євреїв і неєвреїв?.. А коли господь бог уже створив євреїв і неєвреїв, чому вони такі відокремлені одне від одного, чому ненавидять одне одного?»

««Суєта суєт» — не в грошах щастя. Сьогодні так, завтра інак, аби живі були»

«Розум і каяття — ці дві речі завжди приходять занадто пізно»

«Головне — людина, тобто щоб людина була людиною»

«Дурниці... їсти, хіба це головне? Багатій не їсть черв'яків, а бідняк не їсть камінців»

«Де сказано, що я повинен жили з себе висотувати, щоб заробити на рідкий крупник, на куліш з картоплею, а вони, оті єгупецькі (київські) багатії, мають розкошувати на дачах, за холодну воду не беручись, об'їдатися смаженими качками, смачними книшами, млинцями й вергунами? Хіба я не така ж людина, як вони?»

У монологів головного героя є місце і дотепним жартам, і кумедним містечковим історіям. Молочар розмірковує над невеселими проблемами, з якими йому випало зіткнутись, однак не скаржитись на долю.

Тев'є молочник (сам автор Шолом-Алейхем) – мудрий, співчутливий, спостережливий, має почуття гумору

4.2. Голда - дружина Тев'є, порядна жінка, поважає свого чоловіка, дбає про родину, турботлива, любляча, вважає за щастя заможне життя, а не шлюб у любові; дуже релігійна, тому не може простити Хаві її зраду вірі. Голда помирає, так і не змирившись із загибеллю Шпринці

4.3. Такі дочки Тев'є: «красиві і ставні, як сосни, а вже якщо віддадуть своє серце, то вже безповоротно».

Історія кожної з дорослих дочок — це ще одна грань життя всього єврейського народу, яку автор розкриває із великою майстерністю.

Цейтл - найстарша дочка, до якої сватався Лейзер-Волф, вдівець, м'ясник. Але вона обрала бідного Мотла-жилетника, кравця, відмовляє заможному залицяльникові, не хоче багатства: вона готова їсти раз на три дні, але вийти за коханого. Жінка щаслива з чоловіком, хоча живуть вони злиденно. Після смерті чоловіка Цейтл разом з дітьми повертається до батька

4.4. Годл – закохалася у бідного студента, що навчав грамоти дітей Тев'є, одружилася із Перчиком, бідним хлопцем, який говорив дивні речі проти багатіїв і на захист трудівників, врешті його ув'язнили. Годл вирішила поїхати за чоловіком до Сибіру, бо він перебуває на засланні за революційну діяльність

4.5. Хава - пов'язала свою долю з православним писарем Федько, вона заперечувала поділ людей на євреїв і не-євреїв. Для Тев'є вона вважаюся померлою, бо зрадила вірі. дівчина закохалася в представника іншої віри. Батько попереджає доньку, щоб вона трималася від православного писаря подалі, адже у Священному Писанні сказано, що кожен повинен шукати собі рівню. Хава не згодна: люди самі поділили себе на євреїв і неєвреїв, багатих і жебраків. Заради коханого Хава змінює віру

4.6. Шпринця - закохалася у сина багатії вдови Арончика, порожній горішок. Рідні хлопця роблять все, щоб розлучити молодих, підштовхнувши нещасну дівчину до самогубства. Коли мати з сином виїхаї з Бойберика, а дівчина почала марніти. Одного дня її витягли з річки..

4.7. Бейлка – п'ята, найкрасивіша, дочка Тев'є, вибирає багатого жениха, підрядника, виходить за Педоцура, багатія, хоча не любить його. Тев'є намагається відмовити дочку виходити заміж за розрахунком, але Бейлка каже, що зараз інші часи і треба думати про себе. Проте дівчина дуже нещаслива у шлюбі, ллє сльози й до, і після весілля. Тев'є навіть змушений був їхати з Бойберика, бо зять соромився тестя.

Отже, кожен із героїв шукає своє щастя, але бачить його по-різному. Старша сестра відмовляється від заможного життя заради коханого чоловіка, друга — через кохання закінчує життя самогубством, третя – їде за коханим на заслання, четверта — зраджує віру, а наймолодша, відповідно до віянь нового часу, обирає сите, заможне життя без любові, та все рівно не була ні багатогою, ні щасливою у шлюбі.

5. Виконання Інтерактивної вправи на сайті learningapps : «Впізнай героя за його характеристикою» <https://learningapps.org/25019503>

6. Слово вчителя. Висновок:

На власному прикладі Тев'є показує, що треба з гумором ставитися до складнощів, уміти бути вдячним за ті щасливі моменти, які є в житті кожної людини, а якщо вже не вистачає сліз — сміятися.

7. Домашнє завдання:

1. Скласти сенкани до образу Тев'є та однієї з його доньок (на вибір)

Схема:

- 1-й - іменник
- 2-й - два прикметника
- 3-й - три дієслова
- 4-й - одне речення
- 5-й - іменник-синонім першому

Приклад сенкану:

Голда-мати
Турботлива, працююча
Любить, піклується, помирає
Порядна жінка, поважає свого чоловіка і дбає про родину
Дружина Тев'є

8. Рефлексія

Рефлексія

- Вправа "Валіза. М'ясорубка. Смітник"
- Повернімося до наших очікувань.
Я пропоную подумки покласти собі
- у валізу знань, якщо ви взяли на цьому уроці для себе щось нове;
- у м'ясорубку, якщо вам потрібно щось обміркувати;
- викинути в смітник, якщо вважаєте, що нічого корисного ви не отримали.

